

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravnništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Swet Marden:

Izvrši temeljito, česar si se lotil!

Zanikrnost je zločin.

Če bi vsi ljudje pri vsakem delu rabili svoj zdrav razum in vestnost, in če bi to delo vršili natančno, temeljito in brez napak, bi se s tem ne ohranilo samo na tisoče človeških življenj, bi se ne mučilo po svetu na tisoče in tisoče povkarjenih in ponesrečenih ljudi, temveč bi imeli tudi višjo in razvitejšo človekoljubnost.

Če hoče postati človek časten in zanesljiv član človeške družbe, se mora tudi moralno obvezati, da bo vršil častno in zanesljivo svoje delo. Kdor se je že navadil na to, da zanemarija svoje delo, tudi njegov značaj ni več dosti vreden. Kdor je krpan pri delu, je celo svoje življenje spremenil v krparijo. **Naše delo je del nas samih.** Vsako nepopolno in lahkomišljeno delo, katero pride izpod tvojih rok, te dela nesposobnega in to če dalje bolj nesposobnega, da bi dajal iz rok kdaj dobro delo. Taka zanikrnost je žalitev tvojega samospoštovanja in samozavestnosti, greh, zagrešen nad bistvenim in najvišjim življenskim vzorom.

Vsak slab izdelek, ki ga daješ iz rok, je sovražnik, ki te tlači k tlom in ki ti je v zapreko pri napredovanju in izpopolnjevanju.

Kaj bo z našo državo?

V glasilu angleškega visokega plemstva »Modern Society« je izšel dne 11. t. m. pod naslovom: »Ali Avstrija razpade?« zanimiv članek o bodočnosti naše monarhije. Ta članek je najlepše pojasnilo h krvavim dogodkom v Budapešti, kjer je tekla delavska kri v boju za razširjenje madžarske volilne pravice.

Angleški plemenitaš piše:

»Ogrsko je na najboljši poti da izgubi pri tujih narodih vse simpatije, ki so jim v preteklih časih toliko koristile. Dobri

glas Madžarov o njih viteštvu in plemenitosti postaja rapidno stvar preteklosti. Ko umrje Franc Jožef — dogodek, ki ne more dati dolgo nase čakati, ker je dovršil že 82. leto — napoči ura obračuna z Madžari.

Znana stvar je, da bodoči vladar monarhije ne bo imel takšne zaloge obzirnosti napram Madžarom, kot njegov stric, ker se bo dobro spominjal neznosnega početja ogrskega državnega zbora tekom zadnjih 15 let, kako pogosto je ta zbor zlorabil zaupanje, s kakšnimi prenapetimi zahtevami je nastopal. A vse to v popolnem nasprotju z ustavo, katero jim je podelil vladar — kralj med njih njih divjimi pojavi navdušenja in hvaležnosti za časa kronanja s svetoštetfiansko krono 1. 1867. Prestolonasledniku gotovo niso ostale neznanne žalostne skušnje, kolikokrat je pozabila Ogrska na svoje obveze napram Avstriji, obveze vsake vrste, in kako je vedno in vedno pripravljala skupno vlado v največje zagate in škripce s svojimi poskusi, intrigirati s tujimi državami z neprestanim odrekanjem, prispevati s svojim denarnim deležem k obrambi države. A sedanji in bodoči vladar se ne zavedata v zadnji vrsti (last, but not least), kako so stiranizirali Madžarji Slovane, posebno Hrvate, s katerimi ravnajo popolnoma v duhu azijskega nasilništva, tisti Madžari, ki se v isti sapi ne sramujejo proglašati sebe **nad vsemi civiliziranimi narodi** kot bojevalce za svobodo, napredek in demokracijo.

Toda sedaj ni pravih Madžarjev nič več, kot osem milijonov, čeprav se bahajo, da jih je 20 milijonov prebivalcev. Ostalo ogrsko prebivalstvo sestoji iz Slovakov, Hrvatov, Srbov, Rumunov, Rusinov, Nemcev itd. Ker je vsa volilna pravica in vsa politična moč vsled vpliva nepravičnih volilnih redov monopolizirana v rokah korumpiranih madžarskih zagarjev, ne predstavlja državni zbor s političnimi življi v Budapešti v prav nobenem pomenu besede ogrskega ljudstva kot celote.

Hrvati so zelo priden narod česar o Madžarih ni mogoče trditi. Hrvati so zna-

ni še po dveh lastnostih: po svojem velikem spoštovanju in vdanosti do habsburške hiše in po svojem globoko vkoreninjenem sovraštvu do Madžarov. Če bi vladar umrl in bi hoteli Madžari izpolniti svojo davno in javno nameravano željo o proglasitvi popolne ločitve Ogrskega od Avstrije — tako temeljite ločitve kot pri Norveški in Švedski — ali če bi začeli kakoršnekoli sovražnosti proti Dunaju bi stali naenkrat proti **14 milijonov ljudi nemadžarskih narodnostih na Ogrskem**, ljudi, ki sovražijo vse, kar je madžarskega in ki se bodo radi bili za državo, ki ne bo dvojna, temveč enotna.

Ravnotako ne morejo računati Madžarji na simpatije od strani sosednjih držav, ker načina, kot se ravna na Dunaju z Madžari kot javnimi komedijanti in kričečimi demagogi, ni mogoče niti popisati. Še bolj sovražijo Madžare Čehi, ki so svoj čas prvi dovolili, naj imajo Madžarji popolno avtonomijo, dočim ima biti upravljana starodavna češka kraljevina samo kot nekakšna pokrajina. Niti trohice simpatije ni med tema dvema narodoma; in če je bilo potreba še kaj za dovršitev trpkosti Čehov napram Madžarjem, je to madžarska nasilnost napram Jugoslovanom.

Poljakom v Galiciji bi bil pohod nad Madžare dobrodošel. Ravnotako je ogrsko vojaštvo bolj vdano vladarski hiši kot peštanskemu državnemu zboru. Tako, da bi bila madžarska vstaja zelo kratkotrajna, če bi se jo že posrečilo povzročiti rokodelskim politikom, ki so zadnjih 30 do 40 let povzročili toliko nemirov in težav.

Zastonj bi iskali Madžari kakšne simpatije po tujini. Nemčija bi Avstriji zanesljivo nudila vsakršno moralno in materialno pomoč, če bi bila le zaprosena. Med Rusijo in Ogrji je sovražnost še od tedaj, ko so vdrlji na Ogrsko ruski kozaki in udušili madžarsko vstajo leta 1849. Rumunsko bi hitro poplavilo deželo s svojo krasno organizovanim in oboroženim vojaštvom. Njegove čete bi našle gotovo silno razumevanje in podporo med Rumuni, ki

vzdihujejo doslej pod krutim in nasilniškim jarmom Madžarjev.

Italiji, če bi tudi hotela priskočiti Ogrski na pomoč, bi zadostoval migljaj iz Petrograda, da bi ostala lepo doma.

O tej deželi, kjer je bil leta 1849. slavljen Košut kot junak in kjer je vzbujalo madžarsko narodno stremljenje veliko narodno navdušenje, se je javno mnenje temeljito spremenilo. Ogrska je izgubila vse prijateljske čute in simpatije, kar jih je pred uživala v Veliki Britaniji, izgubila zato, ker ni izpolnila tega, kar je obljubovala, in ker je osmešila parlamentarne institucije, o katerih so Madžari svoječasno ponosno trdili, da so narejene po westminsterskem vzorcu (po vzorcu angleškega državnega zbora).

Krajevne deske.

Deželni vladi ni menda po volji, da je prenehalo svoj čas po občinah nastalo razburjenje radi napisov po krajevnih tablah. Z razpisom z dne 19. aprila 1912 št. 1095 Pr. je c. kr. deželno predsedstvo naročilo okrajnim glavarstvom, skrbeti za to, da napravijo občine napise na krajevnih deskah v slovenskem in nemškem jeziku, pri čemer morejo v nemškem besedilu rabiti v občinski leksikon vtihotapljene spake-dranke, kakor na primer Proestranegg. C. kr. okrajna glavarstva so že izdala občinam dotične fermane, in sicer zahtevajo nekatera takojšnjo napravo dvojezičnih napisov, druga pa z ozirom na to, da so bile v večini občin krajevne deske šele pred kratkim prenovljene in bi se jim s tem povzročili novi stroški, da se to zgodi le polagoma.

Po § 9 zakona z dne 29. marca 1869 drž. zak. št. 67 ima politično deželno oblastvo določiti, v katerih deželnih jezikih naj se napisi napravijo, vendar doslej razun kranjskega, nobeno drugo deželno oblastvo ne sili občin, delati napise na krajevnih deskah v gotovih jezikih, temveč prepušča odločbe v tem pogledu njim samim. Kranjsko deželno predsedstvo sicer utemeljuje potrebo dvojezičnih napisov s tujskim prometom in vojaškimi vajami, toda to je samo pretveza, glavni namen je, dati popolnoma slovenskim občinam na zunaj dvojezično lice. Če imajo občine na Primorskem, Štajerskem in celo na Koroškem lahko samoslovenske napise in pri tem ni oviran tujski promet in tudi vojaštvo ne pri svojih vajah, potem ne najdemo vzroka, zakaj bi se morala občinam na Kranjskem delati sila.

Sicer pa tudi ne gre občinam, ki so v zadnjih letih krajevne deske večinoma prenovile, s tem povzročati novih stroškov. Tudi ne more nihče prisiliti lastnikov poslopij, kjer so pritrjene krajevne deske, da dovolijo nabitje tabel z dvojezičnim napisom. Deželna vlada, kateri mora biti vendar v prvi vrsti na tem ležeče, da

vlada v deželi mir, je povzročila s svojo odredbo glede krajevnih desk **popolnoma brez vsake potrebe novo razburjenje med prebivalstvom in zmede v občinah.** To velja tudi glede kočevskih občin, ki so v zadnjih letih po večini odstranile dvojezične napise. Če kdaj, velja v tem slučaju: *Quia non movere.* Občinam pa svetujemo, da se proti odredbi deželnega predsedstva pritožijo na c. kr. ministrstvo za notranje zadeve. Pritožba se mora vložiti potom pristojnega okrajnega glavarstva v štirih tednih po obvestilu.

Razgled po svetu

Šusteršič vendar le še ne zmore pravega.

V četrtek, 23. t. m., se je začela v Celju porotna obravnava proti Kregarju, Štefetu in Kregarjevi ženi ter uradniku Erženu radi sleparij pri volitvah v kranjsko trgovsko in obrtno zbornico. Dr. Šusteršič je storil potom svoje pisarne vse poskuse, da bi se bilo to obrnavo preložilo, pa se mu ni posrečilo. Torej ima tudi njegov vpliv svoje meje.

Krvavi dogodki v Budapešti.

Na drugem mestu priobčujemo obširnejši članek o Madžarih. Med njimi odloča o vsem pest plemenitašev. Opozicija pod Justom pa zahteva razširjanje volilne pravice, da bi tudi ljudstvo prišlo do be-

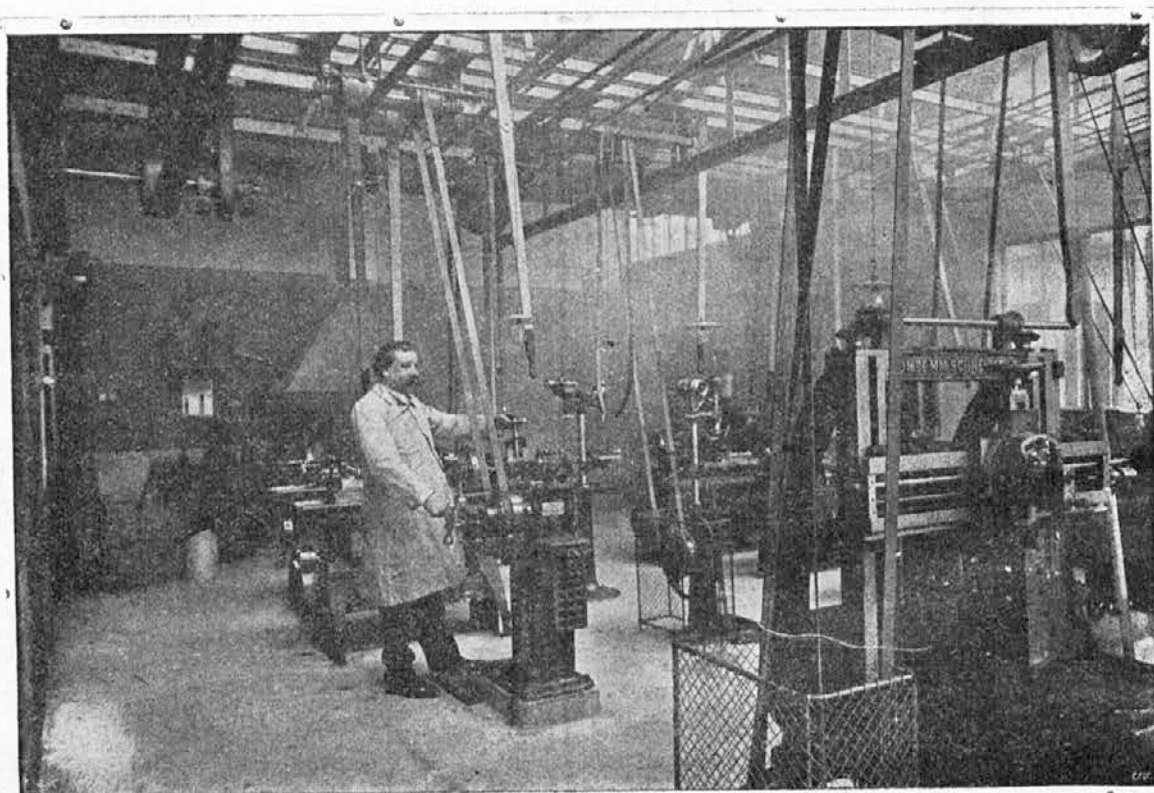
sede, in s tem seve nemadžarske narodnosti. Za četrtek je proglasila socialno-demokratska organizacija v namenu, da se to razširjenje izsili, generalno stavko. Pri tem je prišlo do spopadov s policijo in vojaštvom, ki je streljalo. Ustreljen je bil nek huzarski častnik, nek redar na konju in nek bosanski vojak. Ranjenih je sedem policistov. Ob 12. je bilo po policijskem poročilu **65 ranjenih, od teh 25 smrtno nevarno, dva sta na potu v bolnišnico umrla.** Ob 2. popoldne so šteli v bolnici že štiri mrtve.

Železniška nesreča na Francoskem.

Pri mostu Mandanet na Francoskem sta trčila skup 2 vlaka vsled napačno postavljenih tirnih izmenjevalnic. Treščila sta skupaj s tako silo, da se je slišalo več kilometrov daleč. Izpod razvalin so izvlekli **11 mrtvih in 40 ranjenih.** Med onesrečenci je bilo več vojakov, ki so hoteli nedeljo preživeti v Parizu, ter dosti izletnikov. Nesreča je bila tem groznejša, ker je bila trda tema, ko se je pripetila.

Kitajski državni zbor.

Da si uredi državo, je sklical republikanski predsednik Juanšikaj začasen državni zbor v Peking. Ta je sestavljen takole: vsaka pokrajina ima izvoliti 5 poslancev. 18 kitajskih pokrajin, 5 mandžurskih, notraje Mongolsko, zunanje Mongolsko in Tibet volijo skupaj 120 poslancev, Turkestan pa 1, tako da bo vseh skup 121,

Pri nas so nekateri starši tako ne-spametni še v 20. stoletju, da godrnjajo, ko morajo njih otroci v šolo. Kako se po svetu skrbi za izobrazbo mladine, priobčujemo gori sliko notranjščine obrtne šole v mestu Jory na Seni na Francoskem. Ustanovil jo je tamošnji župan Contant (Kon-

tan) za dečke v starosti od 13 do 18 let. Obiskuje jo čez sto učencev. Ni čuda, da zaostajamo na vseh koncih in krajih za tujino. Tujina namreč pošilja svojo mladino v šole, mi pa na pašo, kvečjem še v cerkev na politične shode.

Pametna beseda.

V letošnji »Oesterr. Rundschau« je priobčil član avstro-ogrske zbornice grof Černim-Mozin članek, v katerem opozarja na nekatere zastarele stvari v naši armadi. Tako piše na pr. o vojaških stražah: Zelenega rekruta postavijo na samotnem kraju na stražo ter mu vbijejo v glavo predpise, ki mu dajejo odgovornost, kakoršne nima noben sodnik v moderni državi, stoji pred nekakšnim velevažnim poslopjem, katere notranjščine in namena ne pozna prav nič, in katerega je po svoji prisegi dolžan stražiti. V tresočih roki čuti nabito puško. Ali mu moremo zameriti, če nameri pod vtiskom predpisov v trdi temi svoje smrtonosno orožje na mimo hitečo senco in postane morilec nedolžnega nočnega sprehajalca? Ali se je izplačala ta žrtev človeškega življenja, ta duševna žrtev dosmrtno obtežene vesti za zastraženje erarnih modrocev? — Za ravnotako zastarelo naredbo smatra grof Černim takozvane častne vojaške straže pred stanovanjem visokih oseb katerih namen ni straženje, temveč ki služijo v resnici samo kot dokaz časti in pomenijo — kot pravi — izgubo časa in moči moštva.

Slovenija

Srebrno poroko sta obhajala ljubljanski župan in vodja nar. napredne stranke dr. Ivan Tavčar, in njegova soproga, županja Franja dr. Tavčarjeva dne 23. t. m. Mnogobrojnim čestitkam, ki sta jih prejela oba zaslužna slavljenca, se pridružuje v imenu svojih čitateljev tudi »Slovenski Dom« z vzklikom: Se mnogo let!

Slava kranjskih klerikalcev se širi.

Vsi čitatelji »Slov. Doma« se gotovo spominjajo zaplembe celega podlistka v »Slov. Domu«. Ta podlistek pisatelja Macharja je sedaj v drž. zboru češki učenjak prof. Masaryk v interpelaciji imuniziral, t. j. kot besede drž. poslanca v drž. zboru ga drž. pravdnik ne sme več zapleniti. Ob tej priliki so poslali avstrijski klerikalci v boj proti Masaryku nekega Gostinčarja. Prav vreden predstavitelj avstrijskih klerikalcev! Klerikalne glave kot dr. Krek, dr. Šusteršič itd. so se pa lepo poskrile. Gostinčar je motil Masaryka in vpil med drugim: »To je svinjarija...« Nakar mu je zabil posl. Stejskal: »Svinjam je vse svinjsko,« posl. Zenker pa: »Govorite raj o brošuri škofa Jegliča.« Masaryk je na Gostinčarjeve vlnudnosti rekel čisto dobro: »Stranka (t. j. Slovenska Ljudska Stranka op. ur.) kateri pripada poslanec Gostinčar in ki je doma (t. j. v Ljubljani) zagrešila protikulturno dejanje s tem, da je pustila propasti slovensko gledališče in je zagrešila protinarodno dejanje s tem, da je ovadila g. Ribnikarja zaradi septembrskih dogodkov, se ne sme mešati v to de-

bato.« Povedali smo že v »Slov. Domu«, kako vedno bolj in bolj spoznavajo izven kranjskih meja **pravo** vrednost naših klerikalcev. Ali bomo mi kmetje res **zadnji**, ki bomo spoznali naše klerikalce?

s Streljanje gorskih polkov v Ljubljani. V četrtek 23. t. m. je prispel v Ljubljano general pehote nadvojvoda Friderik z šefom gener. štaba polkovnikom Nemečkom in spremstvom. Razen tega so prišli v Ljubljano tudi feldml. Schandru, fml. Winkler, fml. Danke, poveljnik 14. zboru in poveljujoči general v nomostu, polkovnik Kiszling, generalni major Seidler in generalni štabni major Eisner-Bubna. 21. t. m. se je vršila razdelitev darov za moštvo. Razdelili so darove fml. Kusmanek in polkovnik domačega domobranskega polka Zahradniczek ter major pl. Loeser in stotnik Gasser. Veliko potovalno darilo, ki je je poklonil nadvojvoda Friderik, — cesarjev kip v bronu, — je dobilo moštvo 3. deželnega strelskega polka. Ker je to moštvo že tretjič dobilo to darilo, ostane darilo za vedno pri polku. Kot mojstrski strelec in s cesarjevo častno svetinjo so bili odlikovani Albin Jordan, 3. deželnega strelskega polka, ki je dosegel v 10 streljih 55 točk, drugo darilo je dobil domači strelec Alojzij Cenar (10 streljev, 50 točk), dobil je zlato uro, ki jo je darovala mestna občina ljubljanska, tretje darilo, ki je je dala mestna občina v Kamniku, je dobil četovodja Josip Teršič (10 streljev, 50 točk), tudi od domačega polka. V celem je bilo razdeljenih samo na »Cesarjevi tarči- 86 daril. Pri streljanju častniške skupine je streljalo na tarčo »Cesar« 174 častnikov in sicer od domačega polka 35 častnikov, od gorskega polka v Celovcu 35 častnikov, od 1. polka deželnih strelcev (Trident) 32, od 2. Bozen) 32 in od 3. (Innichen) 40 gospodov. V prvi vrsti stoji polk iz Celovca z 52·8%, potem Trient s 50·4%, nato domači polk št. 27 z 48·6%, Bozen s 47·8% in končno Innichen s 44%.

s Samo tisti narod sme upati na svojo prihodnost, ki ima solidno in mono gospodarsko podlago. Ves kulturni napredek in vsa politična moč vsakega naroda je v največji meri odvisna od njegove gospodarske moči. To nas uči zgodovina in nešteti zglede iz sedanjih dni. Nikoli bi n. pr. Nemci ne bili tako vpliven činitelj, ko bi ne bili gospodarsko tako močni. In nikoli bi n. pr. Čehi ne bili prišli do takega veljavnega stališča, ko bi bili zanemarjali svojo gospodarsko osamosvojitve. Učimo se od njih! Tudi mi smo majhen narod, ki se more rešiti samo s treznim in smotrim gospodarskim delom, pri katerem je vsakega dolžnost, da pomaga. Pomagati pa more in mora na ta način, da podpira domača industrijalna in druga podjetja, da kupuje domače blago. Med naša najvažnejša in najlepša industrijalna podjetja spada brezdvomno Kolinska tovarna za

kavne primesi v Ljubljani podjetje združenega našega trgovstva. Kolinska kavna primes, izdelek te naše domače tovarne, je po soglasni sodbi vseh slovenskih gospodinj najboljši kavni pridatek. Iz tega izvira dolžnost vsake res zavedne slovenske gospodinje, da kupuje samo pristno domačo Kolinsko kavno primes, ki je najizbornejše blago te vrste.

o Ljubljanska okolica o

I Poroka. Poročil se je v torek dne 21. t. m. v št. Viđu nad Ljubljano gosp. Ivan Pipan, predsednik Žirovnikovega zboru in posestnik v Vižmarjih, z gospodično Kristino Lenčeto v o. Vrlemu narodnaprednemu paru naše najiskrenejše čestitke.

Ij Iz Gor. Kašlja. Žalostne razmere v naši občini: Pretečeno leto nam je voda veliko sena ponesnažila. Največ posestnikov je bilo, da jim je vso prvo košnjo ponesnažila. A žalibog, nismo dobili nikake podpore od nikoder. Drugič smo imeli veliko sušo, torej smo imeli procenete zmanjšane večinoma vsi posestniki. Ker naš župan Jokel le takrat cenilno komisijo pošlje, kadar se že travniki zarastejo. Od tega pa nima drug dobička kakor cenilci. In tudi pripomnim, da si tajnik Nace dobro zaračuna svojo zamudo. On samo šnofa, kje bi mu padale kronice v žep. Človek si ne sme misliti, kako vodstvo je pri nas. Župan in tajnik imata zvišane plače. In tudi sedanji odbor ima pri vsaki seji po dve kroni plačila. Do sedaj še ni bilo tega. Ako bo šlo tako naprej, morajo nam občino zapraviti. Ker ta dva moža še nista nikoli delala z žuljavimi rokami, zato pa ne vesta, kako se za kruh trpi. Dne 18. maja je bil naš Jokel v neki gostilni v Vevčah. Izrazil se je, da ne dobimo nikake podpore od občine za gasilno društvo Gornji Kašelj. Pretečno leto smo gradili Gasilni dom in smo imeli dovoljenega tisoč kron od občine, a ni jih bilo. Za leto 1912 smo vložili prošnjo, pa je bila odklonjena. Iz Zaloga pa odobrena za 500 kron, kjer je njegov brat načelnik. Kašelj plača ravno iste davke kakor Zalog, torej mislimo, da smo enake podpore vredni.

Belokranjske novice

bk Vrh. Malokdaj se kaj čuje z Sinjega Vrha, no, zdaj se bomo tudi enkrat oglašili, kakor nas naša nasprotna stranka imenuje, da smo trdovratni brezverci. No, verujemo vse, kar oni, in vse še bolj, samo tega ne, s čimur nas obrekujejo, in na njih obljube se najmanje zanašamo. Pri nas na Vrhu imamo gosp. Alojzija Jeriča, župniškega upravitelja. On na vse pretege preti zoper »Slovenski Dom« in pravi, da je gnusen list, tudi marsikateri ne dobijo svete odveze. Ne očitamo našemu častitemu duhovnu zaradi svinjarij, katere se berejo v časopisih, ampak če jo kateri-

koli svečenik stori, od njega ne sme nikdo znat, od priprostega ljudstva se sme znati in sme brati gospod. Po našem ni svinjski list »Slovenski Dom«, kateri objavi, temveč ne vemo, kaj so oni, kateri sami svinjarije delajo. Tisto nedeljo po deželno-zbornskih volitvah smo imeli mi pri eni podružnici v Špeharjih podobno sveto mašo; se zna samo ob sebi, da je naš gospod A. Jerič dober agitator. Ker mu pri nas ni za to sreča mila, se je izrazil izpred altara nekako takole: »Volitve so končane, in da se ne boste mučili, zmaga je naša. Vi liberalci ste naki malemu psičku, kateri bi rad svoj rep v gobec popal, se vrti in vrti, kljub vsemu njegovemu vrtenju repa le ne popade. Tako se vrtite in vrtite za svojega poslanca, in vendar ga ne marate prijeti.« Potemtakem nas on imenuje za psičke, in on pase psičke in ne ovce. Je pač lepo avanziral: iz duhovnega pastirja na pasjega gonjača. Svetovali bi mu mi, brezverci, da naj bi se on malo bolj pomujal za svoje dolžnosti. Zadnjo nedeljo smo imeli oznanjeno slovesno sveto mašo v naši farni cerkvi sv. Janeza Ev., podobno na sv. Marka je bila preklicana maša ob 10. uri in bo maša ob 6., potem gre v Stari trg pomagat, da bodo Tržani slovesno sv. Jožefa obhajali. Za nas je vse dobro. Ali, gosp. župnijski upravitelj, vam dajejo Starotržani bero ali Vrhovci, je vam naša fara izročena ali vam je tržka, bodete odgovor dajali za trške ovce, ktere vam niso izročene, ali bodete za one, kateri v vrhovski fari umro brez sv. popotnice, kot se je zgodilo ne dolgo tega? Bila je seja občinskega odbora sklicana, da se sklene proračun za leto 1912. Gospod A. Jerič kot šolski predsednik je bil tudi v občinsko pisarno poklican, da pove račun za šolske potrebščine, kar je izjavil 800 K. Odbor tega ni hotel sprejeti. Koliko in kaj, ne črnega ni bilo ta čas, saj smo vendar že na koncu aprila, računa ni in ni, in če ga kmalu ne bo, bomo prijeli šolske svetovalce in potem naznanili stvar deželni šolski oblasti. Glejte, še nekaj drugega: predlani smo imeli tri ofre za veliko bandero v našo farno cerkev. Pri tretjem ofru se je reklo, za bandero je dosti denarja nabranega, kar bo manjkalo, bom jaz iz svojega žepa dodal. Bandero bi moglo priti že za lansko Veliko noč. Prišel je dan sv. Rešnjega Telesa, letošnja Velika noč, bandere še ni. Bog ve, kje potuje bandero ali pa kje je shranjen denar. Torej kaštalniki pozor, kakor je s cerkvenim denarjem, drugače se vidimo drugje?

Dosti Vrhovcev.

bk Iz Semiča. V »Slovenskem Domu« smo čitali o naši občini, kako vzorno gospodarji in kako so očka župan skrbeli, da se je tem več judov obdržalo v Semiču, kar pa županu nič kaj ne ugaja, češ, da njega kot prvega veljaka v semiški fari valčijo vedno po cajtengah. Gosp. župan, če hočete slavni postati, se vendar morajo vaša dela in človekoljubje v javnost poka-

zati, tako bodemo tudi danes zopet opisali vaše delo. Vsak župan, ki mu je za občinski blagor, skrbi in obrača občini in davkoplačevalcem vse v dobro, a tega naš župan Plut ne pozna, ampak le gleda, da vsakemu nagaja, ki ž njim ne voli. Posebno na srcu so mu trgovci in gostilničarji, posebno zadnji čutijo njegovo pest, taki, kateri največ davka plačajo, pa tudi menda za to, ker njegov zet ne dobi koncesije za gostilno. Naj preidem k stvari. Na Belo nedeljo je imel slavni občinski odbor sejo. Sklepalo se je na vse načine, kako bi ukrenili, da ne bi domači obrtnik preveč zaslužil v tekočih dveh letih, ko se bo gradila železnica. Besedo dobi odbornik Kambič (po domače advokat): Slavno občinstvo! Prva stvar je, da vzamemo, oziroma ne damo gostilnam nobenega licenca sploh za nobene veselice ne. (Sprejeto!) Dalje preide na dnevni red delitev občinskega pota od Semiča proti Vinjem vrhu (se razdeli), a kako se je razdelil: tisti, ko ga rabi največ, dobi 20 do 40 metrov, a tisti, ki ga ne rabi nič, dobi 60 do 100 metrov. A farovž, ki vedno po njem vozi, ni dobil nič. Nato se zopet oglasi Kambič: Ja, dragi moji, koker videte, de zdej jemamo prnas veliko barab, kar delajo veliko pohujšine, in zeto predlagam, da se postavi an čuvar, de bo hodu po loze, da bo merku, de ne bodo barabe babe lovili (smeh), nakar mu vendar eden zabrusi: za to stvar pa nimamo nobenega drugega, kot glih ti, Kambič, si narbolj pripraven. Seja se zaključi. Kambič včasih pravijo, da kdor je sam tak, drugim ne verjame. Sedaj pa sprevidiš, dragi čitatelj, kake šolobudre imamo v občinskem zastopu. Sedaj pa vprašamo vele-slavni občinski odbor: Od kje naj pa vzamemo denar, da bodemo plačevali davke in občinske doklade, ker prvič ste nam navlekli vsepolno judov, drugič prepoveste godbene licence in veselice pod nobenim pogojem ne dovolite. Zatoraj vas opozarjamo, da odpravite še občinske doklade, ki znašajo 100%, ker vidimo da domačin ne sme nič zaslužiti. A v Prelogih je pa vedno godba cele noči, sploh v vsih tujih gostilnah, oziroma barakah hrešči harmonika. No, veleumni Kambič in župan, tukaj nič ne vidita? Seveda, to so tujci, ti imajo prednost.

bk Iz Dragatuša smo prejeli sledeči dopis: Sklicujoč se na § 19 tisk. zak. z dne 17. decembra 1862, drž. zak. št. 6 ex 1863, zahtevam z ozirom na dopis v št. 18 vašega lista, da sprejemet v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek: Ni res, da je neki mož iz Tančegore prišel na staro leto po svoj denar in vprašal za obresti. Ko so mu bile odštete, je bilo radi šestih ur 12 kron manj obresti — res pa je, da je dobil dotični mož (Jure Butala iz Tančegore št. 2) izplačano popolnoma pravilno vlogo in obresti do zadnjega vinarja, kar je potrdil tudi revizor, ki je v tukajšnji hranilnici in

posojilnici izvršil potem revizijo dne 8. maja t. l. — Ni res, da sem premenil v Obrhu zlat, precej težak kelih, vreden 600 kron, res pa je, da v dotični cerkvi nisem nikdar keliha premenil, in je še zdaj v podružnici v Obrhu isti kelih kot sem ga našel ob svojem prihodu v Dragatuš. — **Dragatuš**, dne 10. maja 1912. — **Josip Novak**, župnik. — Naš dragatuški dopisnik ima besedo. — Prosimo odločno dopisnike, naj nam pošiljajo le stvarne in resnične dopise.

o Dolenjske novice o

d Iz Št. Vida pri Zatičini je bil v 20. št. z dne 18. maja t. l. dopis, h kateremu pripominjam sledeče:

Dopisnik, ki ga imenujem v prvi vrsti nesramnega lažnika in obrekljivca, je poročal, da je neki Miha Mahne ustrelil Antona Grabljevca iz Grma v moji gostilni z revolverjem; odgovarjam kot lastnik omenjene gostilne in kar sam in z drugimi pričami lahko dokažem, da je to storil **zunaj** gostilne, — torej jaz kot tak ne morem prav nič pomagati, ako se za mojo lišo pojavi kak skrit hudobnež.

Nadalje obrekuje dopisnik, da se tu shaja samo pobalinstvo in da so pretepi na dnevnem redu.

Pozivljam torej tega obrekljivca, naj se oglasi s **polnim imenom**, ker boya potem zaradi častikraje in ugleda obračunala pred sodiščem.

Boli te, kaj ne, ker vztrajam in ne moreš s svojimi podlimi obrekovanji doseči svojega cilja, ki je: da bi tudi mene popolnoma ugonobil in spravil na beraško pot. A vedi, da jama, ki jo meni koplješ, bo morda tudi ob priliki tebi prav prišla in mogoče se boš sam prvi pogreznil vanjo.

Res, moj umrli oče je užival v polni meri ugled, a po njegovi žalostni smrti, ki se je ponesrečil, mi je bilo posebno na tem, da bi ugled hiše obdržal na isti stopinji, kakor je bila poprej in to sem tudi skoraj dosegel, dasi sem še mlad. Ti pa s svojim umazanim dopisom tudi ne boš prav nič dosegel, ako še tako deluješ v škodo bližnjega. Dokaži mi, ako si poštenjak, ali ni bilo to prvič in kdo bi se mogel bati za življenje v moji hiši.

Jasno je torej, da mi je dopisnik nasprotnik, ker od zločinca skoraj nič ne omenja, pač pa le prosi orožništvo za pomoč. Gg. orožniki so popolnoma na svojem mestu in v vseh ozirih pravično postopajo, dolžnosti pa nimajo, stati pri krčmah in ljudi preje ugrabiti, predno napravijo prestopke.

Častno pa izjavljam, da je bilo meni samemu jako žal, da je bil Grabljevec poškodovan v bližini moje hiše, posebno z ozirom, ker je posestnik in **oče malih nepreskrbljenih otrok** — ter sem tudi jaz storil vse po svojih močeh, da se je Grabljevcu podelila takoj zdravniška pomoč in tudi ravno tako v dušnem oziru. Vidi se tudi,

da dopisnik Grabljevec le malo pomiluje in tudi storilcu Mahnetu ne očita skoro nič, le gostilničar, si misli, naj nosi krivdo. Vsak trezno misleč človek bo pa lahko sklepal, da jaz ne bom nosil krivde in tudi ne kazni za to. — Selo pri Št. Pavlu, dne 20. maja 1912. — Anton Kovarič, gostilničar.

d Iz Dobropolj. Star pregovor nas uči, da resnica v oči bode, in tudi res je. Pred par dnevi je priromalo zopet v svoj stari kraj neko klerikalno dete, katero je tudi že vse poiskovalo, pa mislim, da mu bode zopet najbolje kazalo iti v klerikalno dvorano nedolžnega mladeniča igrati, kakor ga je igral predno je odšel iz Dobropolj. Samo nekaj se nam čudno vidi, zato moramo vprašati javno gosp. Č., zakaj tako o njem molči, ker je bil možicelj tako zgovoren za svojega kolega in ga je bil tudi h kruhu porinil, danes so pa gosp. Č. nekako čisto drugačni. Ne vem, od kod to pride, mogoče je gosp. Č. kaj znano, s katero maršroto je moral pobrati svoja kopita. Mi sicer računamo, da je moral kak predzreš vmes nos vtakniti in o njegovem prejšnjem angelskem življenju kaj na dan spraviti, vse je mogoče, zakaj resnica je, da kdor ima maslo na glavi, naj ne gre nikdar na solnce. Toliko v pojasnilo; drugič kaj več.

Prizadeti.

d Prostovoljno gasilno društvo v Mokronogu praznuje v nedeljo, 2. junija t. l. svojo 30letnico. Spored slavlja: Dopoldne: 1. Ob 9. sprejem došlih bratskih društev. 2. Ob 3/4 10. sestanek društev pred Gasilnim domom, potem odhod k sv. maši v cerkvicco sv. Florijana. 3. Po maši dekoriranje enega člana z jub. kolajno. 4. Pohod po trgu. Opoldne: Banket v gostilni »Pri stari pošti«. Kuvert 3 K. Udeležitev banketa je naznaniti najkasneje do 29. t. m. podpisanimu odboru. Popoldne: Ob 3. velika veselica na dvorišču gradu s tombolo, godbenim koncertom, plesom in drugim razveseljevanjem. Vstopnina prostovoljna. — Ker je društvo vsled lanskega tukajšnjega požara v veliki gmotni stiski, se prostovoljno podarjeni dobitki in darovi hvaležno sprejemajo.

d Št. Janž. Mežnarjevo štaló so že podrli, kjer nameravajo graditi čukarijo. Ker se sliši, kako krasna bo ta stavba, gotovo pa ne tako poceni, so farani začeli o nji resno misliti. Po načrtu je sklepati, da bi stala okoli 4000 kron brez tlake, samo ne ve se, kdo bo plačal to svoto. Župnik Bajec prav gotovo ne, ker je suh kot poper, »žegnan Lojze«? ta že pričakuje katastrofe, da se mu rajleti posestvo, no »katoški steber«, ta bi že podaril kako kronco, tisočakov pa prav gotovo nima za razmetavati. Med tem, ko kmetom ni bila več težka uganka, kdo bode štel tisočake za čukarijo, je tudi Bajec zvedel, kakšna govorica kroži po fari. Na Kristusov vnebohod je pa že nam hotel raz prižnice natositi peska v oči, ko je dejal nekako ta-

kole: »Sedaj, ko bomo gradili dvorano, gre po fari govorica, kje se bo denar dobil. Naša hranilnica v farovžu ima 7 do 8 tisoč kron rezervnega zaklada in ta zaklad nam bo posodila za en čas, katerega bomo porabili, kolikor ga bode treba, da se zgradi dvorana. Ej, denarja dobimo od dežele, magari stotisoč. To je torej tista skrivnost, tista tajnost.« — Zdaj pa pogledimo, kako fino zna Bajec farbati ljudi. Ko je prejšnji župnik odšel in prevzel za njim Bajec hranilnico, je ista imela **nekaj nad tisoč kron rezervnega zaklada**; od tistega časa je **komaj pol leta** in hranilnica je prišla v Bajčevih rokah v tako malem času kar neverjetno do številke 7 do 8 tisoč kron. In če pomislimo, da se je pri njegovih prednikih denar le nalagal in malo vzdigoval, kar je zvišalo rezervni zaklad, ter prišel v več letih le do nekaj nad tisoč kron, zadnji čas se pa denar le vzdiguje in ni mogoče, da bi se pomnožil v pol leta za celih 6 do 7 tisoč kron. Kdo bo to Bajcu verjel? — Nihče! Pa še nekaj drugega je. **Rezervni zaklad je porok hranilnici in se ne sme nikdar porabiti, ne posoditi in ne razdeliti, pač pa je lahko naložen v kaki hranilnici, da ne leži mrtev, ter tako čaka morebitnega propada hranilnice**, iz katerega se končno izplača strankam vloge, da ne trpijo pogube. Iz teh dveh podatkov je razvidno, da Bajec zopet farba. Če hranilnica posodi denar, ga je treba tudi **hranilnici vrniti**, in vprašanje je le, **kdo ga bo vrnil. Kmet-davkoplačevalec!** Dobro pomni, da Bajec že sedaj v duhu gospodari v prihodnjem klerikalnem občinskem odboru, in če mu izvoliš kimavce, pa bodeš videl, kdo bode čukarsko dvorano plačeval.

d Iz Št. Janža. Naš Ljudovik Bajec se pere v »Domoljubu« in javka, da mu »Slovenski Dom« teden za tednom predbaciva razne lumparije. Ludovik, to je vse resnica, mar nisi vse tisto počenjal, kar je bilo v »Slov. Domu«? Če ti ni prav in če se čutiš nedolžnega, se pa poboljšaj, pa bo konec vsega; mi smo te že siti do grla. Poročali bomo pa o tebi vedno in vselej **le tisto, kar bo resnično**, in takoj danes zopet nekaj. Ljudovik, ti jako rad mleko piješ, kaj ne, ali kaj veš, kaj je bilo videti v tvojih ustnicah, ko si šel prošnji teden v Budnovas maševat, pa menda ne — smetana? Nekaj takšnega je pa moralo biti. Torej, povej nam v »Domoljubu«, kaj je bilo in kaj zajtrkuješ, kadar greš tako bolj kam daleč maševat, posebno če prejšnji dan preveč v kozarec pogledaš, da se tako na ustnice prime.

d Št. Janž. Dne 20. t. m. se je poročil gosp. Ivan Majcen, posestnik, gostilničar in mesar z gdčno. Mici Frelihovo. Čestitamó!

d Iz Velike doline pri Jesenicah na Dolenjskem. V nedeljo, dne 12. t. m., se je prav odlikovala Marijina družba na Bregani v gostilni Dolinarjevi in Kolaričevi. Od solnčnega zahoda pa **zjutraj do 4. ure v največjem plesu in objemu mladeničev.**

Še celo se je hotela odlikovati župnikova prijateljica. Poslušajte in strmite, kako pohujšljivost daje ta žena mladini, ima dva najhna otročička in jih pusti doma sama brez vsega nadzorstva, sama pa gre v gostilno in tam pleše cele noči s fanti ter še drugih žen može k sebi vabi na ples. Tako se je sedaj v nedeljo zgodilo, da je ta Marička z enim možem plesala, kar se odpro vrata in noter stopi žena L. N.. Ko to Marička zagleda, hajdi ven na plan v dirko. Mogoče da njeni mož Janez, ki trdo dela v Ameriki, nič ne ve o tem, da ona z moževim denarjem napaja same nič prida klerikalne peteline.

Desetak.

d Iz Vel. doline pri Jesenicah na Dolenjskem. (S potne torbe.) V »Slovenskem Domu« sem prav živo zadel ob župnikovega detektiva Hrokuja Belolisca, po celi fari je iskal »Slov. Dom« in prosil čitatelje »Slovenskega Doma«, da bi mu kateri posodil ta list, pa ga ni dobil, ker ga je še tako premalo za naše čitatelje; vsak rad čita ta list tako, da ga eden drugemu iz rok jemljejo; pa za Belolisca je prav, ker sam pravi, da ni nič prida oni človek, ki ta list bere. Nazadnje je pa ostal Belolisec nič prida po svojem geslu. V številki 17. t. l. ni manjkalo za smeh. Torej Velika dolina se je začela docela prebujati; po občinskih volitvah so štirje glavni klerikalni možje pristopili k narodni napredni stranki, torej vidijo, **kje je pravica in kje krivica.** »Slovenski Dom« pa celo še župnik sam bere; ne vemo, ali je tudi on naročen na njega ali mu ga neka prijateljica od drugega naročnika da. Pojasnilo dopisnikom: vsak lahko napiše, kaj in kje ga teži in farovski kamen; pisati se mora razločno in samo na eno stran papirja, nikoli na obe strani. Plačati ni nič več kot za pismo pošto 10 vinarjev (za znamko). Podpisati mora vsak svoje ime, ker drugače ne pride dopis na dan. Uredništvo ne bo izdalo imena nikomur, samo ako je čista resnica pisana. Naslov se naredi tako: **Uredništvo »Slovenskega Doma«, Ljubljana**, in potem bodo že bolj segali po listu čitatelji, ker bo kaj več o naši zapuščeni fari brati. Torej pišite vsi resnične novice in druge stvari. Ne odlašajte, vsi na dan! — **22iti farman iz sosedne fare.**

o Gorenjske novice o

g Iz selške doline. Slučajno smo zvedeli, da je v 19. številki »Domoljuba« dopis iz Sorice radi bodočih ponovnih občinskih volitev. Za naprednjake je stvar v toliko zanimiva, ker nam je znano, v kateri kovačnici se je omenjeni dopis v Železnikih, in ne v Sorici, skoval in kdo sta bila kovača, in pa kako si klerikalci razlagajo postavo, oziroma zakon. Tema dvema kovačema, to je manjši — znan po imenu »Juri« — in večji, ki je bil za mojstra, pa sliši na ime »Tine«, ni po volji župan v sorški občini, in zato se jezita v »Domo-

ljubu, da vladajo naprednjaki na Zalem logu po »hrvaško«! Tako —! Kakor smo poizvedeli in kakor je razvidno že iz dopisa samega v »Domoljubu«, se s klerikalci niti na polovico tako strogo ne postopa, kakor je klerikalni župan Lotrič postopal v Železnikih z naprednjaki, in zdaj kričijo, da se vlada po hrvaško. Tisti pa, ki najbolj kričijo, bi pa radi vladali v Železnikih, kar po turško, in bi že zdavnaj radi posekali agilnim naprednjakom glave. Pristašem klerikalne stranke hočemo dokazati, da gosp. župan Žbontar v sorški občini prav mило in ljubeznjivo postopa in da klerikalci sorške občine niti najmanjšega povoda nimajo misliti, da se jim godi od strani županstva kaka krivica, oziroma da se jih hoče vladati kakor pod Cuvajem. Torej: 1. kakor smo se informirali, je gola laž, da ni bila reklamacijska komisija pravilno izvoljena. Bila je pravilno sklicana občinska seja v svrhu volitve štirih mož v mirovno sodišče, in ker je župan javil, da bode treba izvoliti tudi reklamacijsko komisijo, so se takoj vsi odborniki soglasno izrekli za to, naj bi se reklamacijska komisija **takoj izvolila**, kar je tudi obsebi umevno popolnoma prav. Ako upoštevamo, da so nekateri odborniki precej oddaljeni in jim ne pripuščajo časa, za vsako malenkost prihajati k občinskim sejam. Ako je pa potem gospod župan privolil voliti takoj člane v reklamacijsko komisijo, je s tem vsem odbornikom zelo ustregel in da se je volitev pravilno izvršila, je razvidno iz sejnega zapisnika, ker se je izvolitev soglasno izvršila, ne da bi kdo izmed odbornikov kaj ugovarjal. Sicer so dobili baje klerikalni petelini nekoga izmed odbornikov, da se je pričel pritoževati, dasiravno se je prej podpisal in potrdil, da soglašajo. Neverjetno, da se dobijo še ljudje, ki sami sebi blato mečejo v obraz. Tisti, ki bi radi postali občinski odborniki, so pričeli delati pritožbe in spletati laži, ne da bi se preje pogledali v zrcalo, če niso kaj umazani, ali pa ako nimajo morda na glavi masla, ker pregovor pravi: Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce! Že skrajna dolžnost pa je, da naprednjaki v sorški občini čim prej poskrbijo za primerno gorkoto onim, ki imajo maslo na glavi. Zgago delati v občini in pritožbe pošiljati na glavarstvo, to ni težko; ali za moža, ki hoče biti značajan, to ni častno. Ako se že poslužuje raznih spletk, intrig in ovaduštva nekdanji zagrizeni liberalec in sedaj uskok Vindišman, ni nič čudnega, saj on je že tako človek, ki ga 90 odstotkov vaščanov videti ne more, če tudi si ga gospod župnik Karlin na hrbet obesi in vedno seboj nosi, kar bi morda že storil, ako bi mu ne bil preobsežen po telesu in pretežak po maslu. Uskok, špijon in denuncijant nima veljave nikjer na svetu in tudi v Sorici ne, potem naj se pa kaže še tako zagrizenega klerikalca. Čudno se nam zdi, kako se morejo klerikalci v sorški občini pritoževati, da imajo volilne

imenike samo po 2 uri na dan na razpolago. Ja, kako pa je bilo v Železnikih, ali ni bilo ravno tako in še hujše, **ker se niti minute čez določeni čas ni dovolilo naprednjakom vpogled v volilne imenike.** Na Zalem logu je pa župan klerikalcem kar po celo uro namaknil za vpogled. Ali se potem to pravi biti na Hrvaškem? Ta predrznost, ki si jo dovolijo nekateri uskok in podrepniki, presega že vse meje. Potem se jezijo ti farovski petelini, da je bilo kar 42 reklamiranih volilnih opravičencev odklonjenih. Kako pa je sploh mogoče sprejeti take v volilni imenik, ko niti za enega ni bil doprinesen dokaz, zakaj se ga reklamira v volilni imenik. C. kr. okrajno glavarstvo zahteva konkretnost dokazov za vpis reklamiranih volilcev v volilni imenik, in to menda ne velja samo za napredne Železnikarje, ampak tudi za klerikalne sorške občane. Sploh naj pa oni, ki že hoče vlagati reklamacije, prej nekoliko **prečita občinski volilni red**, da v prihodnjič, ako ga bode še taka volja prišla, ne bode zastoj imel dela s pisanjem. Kakor je razvidno iz »Domoljubovega« dopisa, je na Zalem logu sestavila volilni imenik županova »žlahta«; no v Železnikih ga je pa Renovceva pod vodstvom župnika Marčiča, ki je vsled svoje krščanske pravičnosti skrbel za to, da so morali naprednjaki nad **90 reklamacij in pritožb vložiti, ker bi drugače niti polovico naprednih volilcev ne dobilo volilne pravice.** Svaka sila do vremena! Da tudi mi nismo tega nmenja in zato pravimo, da je za one klerikalce v sorški občini, ki bi že tako radi splezali na županski stolec, še precej visoko, in z bodečim trnjem obvito, v Železnikih ima pa že tri noge Renovceva županov stolec podžagane in le ena ga še vzdržuje in ga bo še ena dobro vzdržala, potem se bode pa prekucnil raz njega, telebnil bode na tla z glavo tako, da se mu bode kar pamet zmešala, kakor se mu je takrat, ko je »šintar« prišel po konzulo. Marčiču se pa niti do »šnufovca« ne bode več zdelo, ker mu bode še ta odpovedal in to pa za to, ker Hrvat pravi: **Svaka sila do vremena!**

g Iz Sorice in Zaliloga. Kako žalostno mijavkanje moramo poslušati, ker se gotovim ljudem še ni posrečilo, da bi dobili v občini vajeti v roke. Zato tarnajo o hrvaških razmerah, da bi kmalu kdo mislil, da se res komu gode same krivice. V isti sapi pa, ko mijavkajo v »Lažiljebu« o hrvaških razmerah, pa pošiljajo na okrajno glavarstvo prošnje, naj vzame županu vse posle in naj jih poveri generentu. Upanje imajo, da bi postal eden izmed njih gerent, morebiti celo njih penzionirani žandar, da bi bil pri nas pravi hrvaški Cuvaj. Da pa spozna svet lažnjivce, ki pišejo v »Lažiljub« in niso zmožni par stavkov resničnih zapisati, hočemo dokazati: 1. Reklamacijska komisija je bila od vseh navzočih občinskih odbornikov izvoljena **soglasno**, kar priča sejni zapisnik, katerega

so vsi navzoči odborniki podpisali in odobrili. 2. Na občinski deski je bilo razglašeno, da so imeniki razpoloženi skozi tri tedne od 10. do 12. ure dopoldne. Če ni bilo prav, zakaj se niste pritožili? Župan iz prijaznosti lahko dovoli cel dan; če pa se hoče reda držati, pa tudi minuto ne dalje, kot je določeno. Samega pa prepisovalca tudi ne more pustiti v hiši, če gre župan po opravkih, saj vam je gotovo znano, da je bil dotičnik že kaznovan, ker se je pregrešil zoper sedmo božjo zapoved; njegov brat pa mu je nedavno tega izmaknil v hiši palico. 3. Reklamacije so se vse ugodno rešile, kar je bilo pravilno reklamirano. Če pa **reklamacija ni pravilna**, pa tudi vi niste tako velikodušni, da bi je ne zavrgli. (Tu bodi resnici na ljubo povedano, da volilnega imenika III. razreda ni sestavil »erz« liberalni učitelj Jožek iz Sorice doma iz Železnikov, ampak je gola resnica, da pri tem imeniku soriški učitelj ni naredil najmanjše črtice, in da sploh ni bil zraven, ko se je sestavljal imenik.) Le vsi bodite taki kot Jožek, pa ste lahko brez strahu taki liberalci, ne bo vam škodovalo na duši in ne na telesu. Pri vas pa nosijo zastavo taki, ki skačejo čez zakonske plove, ki so pohujševali mladoletne deklice, ki niso bili po 12 let pri spovedi, pa so v srcu še ravno taki, samo navidezno se hlinijo, zato bi jim lahko zalučili v obraz razven že omenjenega tudi še: »erz«-hinafci, lizuni, petolizniki itd. — In tisti, ki je pred tremi leti gromel zoper slovenske hranilnice in priporočal najhujšo slovensko sovražnico, kliče ljudi pod zastavo S. L. S. To je hinavščina! Kdo pa je dobil pri zadnjih volivah najmanj glasov? Odgovor: Najmanj glasov ste dobili vi, ker ste propadli. Peče vse to le vas, zato ste tako srditi, da ljudi javno napadate. — Tistim možem, kojih očetje so še vladali po vzgledu hrvaških komisarjev v naši občini, je pričela temneti zarja, kajti vajeni so bili samo z ного bacniti, pa je bilo vse pokorno. Danes ni več tako, in to peče. Vtajite, če morete! Prihonič bomo pa povedali o hrvaških razmerah v naši hranilnici. Na svidenje!

g Iz Blagovice. Za samo resnico vneti naš župnik ima posebno dopadenje nad Marijno družbo. Družba je ustanovljena za to, da varuje mlada dekleta pred grešnim svetom in jih vzgojuje v sveti čistosti. Po nekaterih krajih imajo kaplani tako družbo za to, da si iz nje srede zberejo najboljše cvetove, da jih duhajo. O našem gospodu Hartmanu se seveda tega ne trdi. Ampak to se lahko reče, da Hartman dobro ve, da Marijna družba ne bode nobene dekleta čudežno varovala v deviški čistosti. In tako se je tudi pri nas, kakor tudi že v sto krajih drugod zgodilo, da se je prednica Marijine družbe ponesrečila s svojim deviškim vencem. Kaj se hoče? Hartmanu je sicer vroče postalo, še bolj kot takrat, ko je »Slovenski Dom« dokazal šest laži; vendar pa bode zato še vedno

povzdigoval »marinarice« v deveta nebesa. Pametni starši naj bi ne izročali tako lahkomišljeno dekleta v Marijine družbe, ker starši lahko na svoje hčerke bolj sami pazijo kot duhovniki. Tako se je pri nas izkazala ta družba in župnik kot zelo slab pripomoček za obvarovanje deviške čistosti. **Za pametna dekleta je ta družba čisto odveč, za neumne pa ne pomaga nič.** Hartman naj pa ta resničen dopis prebere svojim podrepnikom, če se ne boji resnice.

g Izlet žirovskega Sokola v Srednjo vas pri Poljanah je v občini zadovoljnost uspel nad vse lepo. Krasno vreme, četa čilih Sokolov, privabilo je mnogo zavednega občinstva iz vseh sosednih krajev v krasno Poljansko dolino. Javna telovadba uspela je povoljno, in občinstvo je z zanimanjem sledilo vajam telovadcev, kar je pričalo vsakokratno ploskanje. Da pa se je veselica v vseh ozirih tako dobro obnesla, gre vse priznanje bratu Dolinarju in Čadežu ter posestniku gosp. Kosičrju, ki so delali in okrasili vrt ter pomagali ograditi telovadišče, oziroma dali brezplačno prostor. Hvala vam, vrli roljubi! — Po telovadbi razvila se je živahna zabava, vsakemu brala se je radost in navdušenje z obraza, kar je še podkrepil z prepričevalnimi in navdušenimi besedami župni starosta brat Gangle. Ta polet »Sokola« priča, da sokolska ideja pridobiva vedno več članov v svoj delokrog in da ne bode dolgo, ko bodo tudi vrli Poljanci nastopili v rdečih srajcah, ter tako zvezali z rdečim lokom Idrijo, Žiri z Škofjo Loko. Na zdar!

g Iz Črnega grabna. Novi živinozdravnik gosp. Šlajpah stanuje v Št. Vidu v hiši gosp. Rusa. — Služba zdravniška v Lukovici je razpisana. Do tačas pa, da bo imenovan nov zdravnik v Lukovici, ga nadomešča gosp. dr. Hočevar iz Domžal. Ta stanuje v hiši »Gasilni dom« v Domžalah. Pride pa tudi vsako soboto popoldne v Lukovico zdraviti. — Za Krašnje je imenovan nov župnik, Fran Šparovec iz Vrhpolja. Njegova inštalacija je bila v nedeljo 12. maja. Župnik Kadunc se je preselil v pokoj v Ljubljano, kjer stanuje v svoji hiši v Trnovem. — Dne 5. maja se je vnela nad Krašnje »gmajna« posestnika Jožefa Pevinskega, po dom. Lukca iz Krašnje. Kdo je zažgal, se ne ve. Škode je nad 1000 K. Izključeno pa ni, da so zažgali kakšni mladi kadilci.

Notranjske novice

n »Sokol« v Logatcu je riredil jako lep peš-izlet v Ceste, katerega so se udeležili tudi bratje z Vrhnike. Zeleti bi bilo, da prirejajo društva več takih izletov. Dne 26. t. m. priredi baje »Sokol« celodnevni peš-izlet v Pekel (pri Borovnici, od tam čez Begne na Rakek, nakar se že sedaj želi veliko udeležbo od strani drugih društev.

Vrši se v kroju. Vabijo se tudi vsi prijatelji društva.

n Dol. Logatec. Poročil se je v ponedeljek dne 20. maja gospod Jernej Istenič, posestnik v Gorenji vasi pri Gor. Logatcu z gospico Frančiško Mihevec, hčerko uglednega naprednjaka Janez Miheveca iz Dol. Logatca. Bilo srečno!

n Dol. Logatec. Gospod Jernej Istenič, posestnik v Gorenji vasi je podaril povodom svoje poroke z gospico Fr. Mihevec za »Sokolski dom« v Logatcu 10 K. — Za velikodušni dar krepak Na zdar in mnogo posnemovalcev!

n Dol. Logatec. Naš župnik, kot duhovni pastir, prav lepo pase svoje ovčice v obliki »Bogomil« in »Orlov«. Vsak večer jih žene šele v pozni nočni uri domov iz dingdonglna. Učijo se namreč »Rokovnjače«, kar jim prav, prav posebno pristojna. Na praznik bi imel gosp. župnik pokopati otroka, pri katerem se je pa baje uprl, rekoč: »Jaz ga že ne pokopljem, grem gledat »Rokovnjače«. Res lepa ljubezen do bližnjega in to naj bo še krščanska.

n Izkaz daril za »Sokolski dom« v Postojni: Nabiralnik gostilne Arko 14 K 28 v, br. Miro Pikel prebitek pri izletu v Studeno 2 K 98 v, slavna Čitalnica v Postojni mesto venca na krsto svojemu dolgoletnemu članu, umrlemu gosp. nadkontrolorju Domeniku Dereanitu, 20 K. — Srčna hvala! Na zdar!

n Tamburaško dramatično društvo »Sovič« v Postojni se iskreno zahvaljuje slavni »Notranjski posojilnici« v Postojni za darovanih 20 K, proseč nadaljne naklonjenosti.

nBinkoštni ponedeljek se vrši v Postojnski jami običajna jamska veselica, h kateri vozijo posebni vlaki iz Ljubljane, Trsta, Kormina in Pulja. V jami se vrši koncert mestne društvene godbe ter nastopi več pevskih zborov. Tudi za telesni blagor obiskovalcev bode najbolj skrbljivo. Ta dan posluje v jami tudi edina podzemeljska pošta. Znižana vstopnina za osebo ta dan le 2 K. Nikdo naj tedaj ne zamudi te izredne prilike, kdor še ni videl to čarobno podzemsko čudo. V četrtek dne 30. majnika priredi zveza gostilničarskih zadrug v Ljubljani izlet v Postojno in njeno znamenito jamo. Iz Ljubljane vozi posebni vlak ta dan v Postojno. Pa tudi iz Primorja prihiti ta dan veliko stanovskih tovarišev na ta izlet, ki bode manifestacija slovenskega gostilničarstva. Mi iskreno pozdravljamo drage goste ter želimo, da jim Postojna in njena jama napravita najboljši vtisk. Hišne posestnike pa pozivljamo, da okrase ta dan njih hiše z zastavami.

n To in ono. Vzgoja klerikalne mladine po Kapševih izobraževalnih društvih čimdalje lepše cvetje poganja. Dokaz temu, da imajo zvesti njegovi backi vedno okrog sodnije opravilo. Ni še dolgo od tega, ko so dobile te bogaboječe device in

žene po dva do tri tedne pri okrajni sodnji zapora radi predolgih jezikov in obrekovanja. Te dni se je pa vršila pri okrajni sodnji zopet obravnava proti bogomili K. A. radi raznašanja lažljivih vesti o »Notranjski posojilnici«, da bode »falirala«. No gosp. sodnik je bil drugega mnenja in je to nedolžno devico obsodil v **dva-dnevni zapor, oziroma 20 K globe.** Take sadove rodi tedaj vedno hujskanje naše duhovščine proti vsemu, kar je naprednega. Vemo, da ni to zadnji in prvi slučaj, pač pa jih pride še mnogo na vrsto. Zato jim priporočamo, da so previdni, ker teh zlobnosti imamo dovolj in ne poznamo nič pardona več. Do sedaj smo pustili ta zabavljanja, a sedaj bode konec tem neslanostim. Ravnali se bodemo po Lampetovi metodi. Tudi o Velikem Otoku, kjer najbolj poganja bujno klerikalno cvetje, se slišijo pikantne vesti, zlasti o znanem »Oberčuku« in kaplanovem prijatelju I. Kaj pa je tega treba bilo? Mogoče je pa božja volja?! Prihodnjič pa več.

n Iz slavinske občine, v maju 1912. (Slavinski inkvizitor, tisti, ki jih ima on na špagi, otrobi i. dr.) Primorani smo bili, pričeti polemiko z »Domoljubom«, dasi je to pod našo častjo, odkar se je začel ta absurdni listič v nas zaganjati, listič, kateri stoji na nivoju onega italijanskega lista, kateri je svojim učenim čitateljem učeno pisal, da so Slovenci narod, kateri uživa večinoma le petrolej in zemljo. Mi smo stali, posebno po izidu naših občinskih volitev na stalšiču, **da so tudi premaganci ljudje, ter jih nismo zasmehovali, niti drugače žalili, kvečjemu — obžalovali.** Obžaluje se pa sedaj večina njih sama, ker so spoznali, za kom so slepo drli. O spreobrnitvi štirinajstih liberalcev v klerikalce naj »Domoljub« le lepo molči, zgodilo se je narobe, to bo g. dopisnik sam o prvi priliki občutil. Tudi o premovanjih in nosovih naj bo »Domoljub« potolažen. Njegov prvi pristaš in dopisnik dobi pri prihodnjem premovanju dolgih nosov brez vsake protekcije prvo premijo in povrhu še usnjato medaljo. Le oglejmo si malo ta fenomen od nosa. Že prej precej potegnjen nos, podaljšal mu je gosp. župan z »neizogibnim« Kanalcem vred z zavrnitvijo njegovih reklamacij o priliki lanskim državnoborskih volitev. Da je bil nos umesten, potrdilo je tudi vodstvo S. L. S., na katero se je obrnil. Peganov shod v Št. Ivanu pred občinskimi volitvami in volitve same, podaljšale so mu ga najmanj za toliko, da bi lahko orehe klatil z njim. Dalje — če ne rekurz proti občinskim volitvam, mu bodo pa nove občinske volitve nos za toliko podaljšale, da bode lahko služil za brv od Slavine do Polhovega gradca. Pustimo torej druge podaljške — rekord je dosežen! — Občinski odbor z županom in Durjavom vred se pa gotovo tako preklicano malo briga za nosove, katere deli deželni odbor, kakor malo se brigata Lampe in Pegan za politično dostojnost. »Pravično« zaraču-

nanje otrobov v Kočah je pa **osvetilo postojnsko sodišče**, ravno isti dan — prst božji — ko »Domoljub« čveka o njih. No — vi »pravičnik«, gosp. Štirnar, ali je sodišče pristransko? Ker ni čisl. čitateljem »Slov. Doma« še znan izid afere štivanjskega kaplana, sporočamo, **da je škof možem dano obljubo, da ostane gosp. Mezinec v Št. Ivanu do 15. julija — požrl ter je moral omenjeni gosp. že v osmih dneh zapustiti službo.** Izgubil je vse duhovniške pravice v tej škofiji, in kakor se sliši, tudi goriški nadškof, pod katerega škofijo ta gospod spada, mu ni dovolil maševati, ker sumi, da je morda učinil tukaj kdove kakšno hudodelstvo ali zločin. Poleg drugih poniževanj in materialne škode, obsojen je bil gosp. Mezinec nato še na **en mesec zapora v neki samostan v Trstu.** Gotovo je moral imeti **precej samozatajevanja, da ni tako »pravičnemu« sodišču položil svoj duhovniški ovratnik pred noge ter se zahvalil za čast biti takim ljudem kolega.** Ker so pa ponudili ljudje, **tako liberalci kakor klerikalci**, na cesto vrženemu gmotno podporo (bila je prostovoljna zbirka iz kaplanije in Prestranka, kateri so se po možnosti odzvali vsi), jih »Domoljub« napada. Prva dolžnost bi bila seveda **naših dušnih pastirjev, izvajati dušna in telesna dela usmiljenja — če bi kaj dali na verske nauke, katere oni sami učijo —** izvajajo pa le taka dušna in telesna dela usmiljenja, **katera kaj nesejo.** Saj se poznamo: »Pöpu je pri žepu prirastla srčna žila« — pravi Machar. V razburjenju govorilo se je po kaplaniji o Ricmanjih, drugi veri itd. Pah — še ta, o kateri nas učijo, da je najboljša, kakor vidimo po delovanju naše duhovščine, tako — izvedljiva, kakšne morajo biti šele druge — — brrr! Ne, ne, rajše nič! Zakaj je bil torej gosp. Mezinec tako krivo in kruto discipliniran? Vsak človek v kaplaniji in daleč naokolu vé, da ni zagrešil ničesar drugega, nego **da ni hotel agitirati za občinske volitve, kakor mu je ukazal župnik.** Globoki verski čut mu je branil **vero vlačiti v politično blato.** Sicer smo pa že toliko napredovali, da če bi še deset divjih petelinov agitiralo in »folcalo« po občini, izid volitve bode ostal in — Amen! Ako želite še kaj izvedeti — oglasite se!

n **Dopis iz Senožeč.** Danes, v nedeljo 19. maja t. l., bil je veličasten dan za trg Senožeče. Zopet je novo izvoljen za župana enoglasno gosp. pl. Franc Garzarolli. Ravno tako tudi starešinstvo. Cel odbor je naprednega mišljenja. Slava mu! — Današnja izvolitev je jasen dokaz vsej tisti klerikalni struji in nje silni agitačiji, da je gosp. župan pl. Garzarolli vsem tistim priljubljen, ki niso nasprotniki občnega blagostanja. Njegovih zaslug v 23letnem županovanju ni mogoče danes na kratko opisati. Njegove zasluge so neprecenljive za trg Senožeče in celo faro. Zadržuje pa naj to: ko je bila izvolitev končana, se je celi odbor vzdignil in mu zaklical trikrat sla-

va, Bog ga živi! Ravno tako se je odbor spominjal na Nj. Vel. presv. vladarja Franca Josipa I. in tudi trikrat zaklical slava, Bog ga živi še mnogo let! Po vsem trgu so trobojnice zaplopile: bog živi našega župana! Zvečer so goreli kresovi, okrašeni z umetnim ognjem. Ves trg je bil razsvetljen, na vseh koncih je gorelo brez števila sveč, bil je popolnoma veličast okrašen. Bog živi župana in zavedne odbor še mnogo let! — **Resnicoljub.**

Ostali slovenski kraji

o **V znani vasi na Krasu, v Pliskovici,** o kateri se je svoječasnno toliko govorilo, ker so hoteli nekateri po sili, da se tam prikazuje Mati božja, so pa dobili večino pristaši S. L. S. Kdor razmere pozna, se temu ne bo čudil. Sicer se pa dani tudi v Pliskovici.

o **Nabrežinski kurat, Angel Čargo,** pride za dekanijskega upravitelja v Devin. Mož je sicer bistrega duha in zmožen, a se peča preveč s politiko in obiskuje rad bližnje sosede, katerim vceplja s svojo zgovornostjo nazore, kakoršnih je on, ki pa navadno ne najdejo odmeva med širšo maso. Devincev torej ne zavidamo...

o **V Rihenbergu na Goriškem** so zmagali pri občinskih volitvah **naprednjaki.** To je vsekako vesel pojav z ozirom na to, da so do sedaj v tej veliki občini gospodarili pristaši S. L. S. Hud poper je to za nasprotnike na Vipavskem. Žal nam je, a ne moremo pomagati in tudi jokati ne moremo.

o **Slavnost italijanske družbe »Lege Nazionale«**, katera bi se imela vršiti dne 19. t. m. v Sv. Križu pri Trstu, je oblast prepovedala. O tej slavnosti je pred kratkem poročal tudi »Slovenski Dom«. — »Slov. Narod« je pa dne 8. t. m. objavil obširen poziv na gosp. dr. Rybača in tovariše, da bi se ta veselica s plesom v Sv. Križu ne vršila, ker je mogoče, da bi se ponovili izgredi, kakoršni so bili leta 1897. Vabilo se je okoličanske zastopnike naroda, da bi s vsemi silami delovali na to, da se veselica prepreči. Česar bi nihče ne pričakoval, se je zgodilo. Sam »Piccolo« od dne 15. t. m. poroča, da je slavnost prepovedana. Smilita se nam najbolj dva moža, ki sta bila tako vneta za to italijansko slavnost: gosp. capovilla (vaški načelnik) in pa slov. učitelj gosp. Jakob Tenze, ki ne bi smel toliko hoditi na solnce...

o **V Kanalu so zmagali naprednjaki v vseh treh razredih.** Borba je bila huda; zato je pa zmaga tem slajša. Goriška se prebujajo. Kranjska vzdrami se enkrat tudi ti, čas je že, da ne bodeš najzadnja na svetu.

o **V Trstu** je prišel dne 19. t. m. iz bolnišnice oni Levy, trgovec, katerega sta napadla zavratno dne 21. aprila t. l. dva lumpača v lastnem skladišču, izmed katerih mu je eden držal revolver pred nosom, drugi mu je pa zasadil dolg nož v truplo,

da mu je vranico na dva kosa prerezal. Zdravniki so ga operirali, dvomili so sami nad zdravjem, in dosiravno je Levy že 61 let star, ni bilo nobene komplikacije. Mož je sicer še slaboten, a bode v kratkem popolnoma okreval. Tržaški zdravniki znajo res delati čudeže. Čast takim dobrotnikom človeštva. — O tem dogodku je »Slovenski Dom« že dvakrat poročal in gotovo se bodo čitatelji tega dogodka še spominjali.

Gospodarstvo.

Vinogradniki!

Poskušnje, ki jih je lansko leto delal sloveči učenjak prof. dr. Müller-Thurgau, ravnatelj kmetijskega preskušališča v Wädenswilu v Švici, so nedvomno dokazale, da napade bolezen, ki jo imenujemo **peronospora** (strupeno roso ali palež), trtne liste **od spodnje strani.**

Iz tega sledi, da moramo pri škropljenju trt z galico gledati zlasti na to, **da poškrpimo spodnje strani listov.**

To je potrebno posebno takrat, kadar imamo mokro ali megleno poletje.

V takem vremenu ni samo zgornja, ampak tudi spodnja stran trtnih listov mokra in vsak tros (seme peronospore), ki ga zanese veter na spodnjo stran lista izkazali, se zaraste v list in ga okuži, če ni spodnja stran lista z galico poškrpljena.

Sedaj si tudi lahko razlagamo, zakaj je leta 1910 škropljenje trt z galico tako malo izdalo, kakor tudi, zakaj napada peronospora trto posebno v mokrih, meglenih poletjih in zakaj je ob suhem vremenu, ko je spodnja stran listov redko kdaj mokra, peronospora tako prizanesljiva.

Prisvojimo si tedaj to novo izkušnjo in jo obrnimo sebi v korist pri borbi proti ljutemu sovražniku vinske trte zlasti letos, ko nam je spomladna pozeba itak že uničila velik del željno pričakovanega pridelka.

Vinogradniki, vpoštevajte torej zlasti sledečih

deset zapovedi za vinogradnika.

1. Škropi **z g o d a j**, prvič najpozneje, ko je trtna mladika zrastle dobro ped na dolgo, **d r u g i č** deset do dvanajst dni pozneje in **t r e t j i č** k večjemu tri tedne za drugim škropljenjem. Ako pa je poletje deževno ali megleno, škropi rajše v **k r a j š i h p r e s l e d k i h**, večkrat, torej najmanj štirikrat na leto.

2. Za prvo škropljenje vzemi en kilogram, za naslednja škropljenja en in pol kilograma galice na sto litrov vode.

Galico stolči na drobno in jo stopi v kolikor mogoče čisti (najbolj deževni ali potočni) vodi.

3. Apno ima edino ta namen, da odvzame galici kislino, ker bi sicer galica listje opalila.

Zato vzemi apna samo toliko, kolikor je nujno potreba.

Ugašenega apna se vzame navadno za polovico več, k večjemu pa še enkrat toliko kakor galice.

Ako nimaš apna, vzemi mesto njega sodo, ki jo dobiš v vsaki trgovini.

Na en kilogram galice zadostuje petčetrtil kilograma sode.

4. Galico raztopi posebej in apno (ali sodo) zopet posebej ter zlij oboje še-le neposredno pred škropljenjem skupaj (apno in galico).

Predno škropiš, premešaj zmes dobro z leseni orodjem (s kolom ali z greblico) in preskusi s koščkom rdečega (lakmovega) ali pa belega (fenolftaleinovega) preskusnega papirja, ali ni zmes več kislja.

V dobro pripravljeno zmes postane rdeč (lakmov) papir modrikast (plavkast), ozir. bel (fenolftaleinov) papir rdečkast.

5. Napravi samo toliko škropilne zmesi naenkrat, kolikor je moreš v enem dnevu, k večjemu v dveh dnevih porabiti, kajti stara galična zmes nima nobenega učinka. Galico in apno, v s a k o z a - s e raztopljeno in ne pomešano, hraniš lahko dlje časa brez škode.

6. Škropi — če je le mogoče — le v suhem, brezveternem vremenu, ne v rosi in ne v najhujši vročini. Le v sili, škropi tudi v rosi.

Glej, da se galica na trti, še predno pride prvi dež, dobro posuši, če ne, potem škropljenje ponovi kakor hitro nastane lepo vreme.

7. Škropi zlasti spodnje strani listov.

Ne oblivaj trt z galico, temveč škropi tako fino, kakor da bi na trto megla ali rosa padala. Ako take trte poškropiš, so bolj varne proti bolezni, kakor e jih oblivaž in poleg tega prihraniš še na galici.

Vzemi torej dobro, močno škropilnico in dobro jo goni, da fino razpršuje. Take škropilnice se dobe lahko potem c. kr. vinarskega nadzorstva.

Za škropljenje sodnih strani listov se dobijo k škropilnicam posebni nastavki, ki imajo obračevalne obroče.

8. Ne škropi samo listja, ampak glej, da bodo tudi ostali zeleni deli trte, zlasti pa tudi grozdje, vselej dobro poškropljeno. Ne pozabi škropiti tudi na zeleno cepljenih trt, koj ko dobro odženejo, in večkrat.

9. Ako je le mogoče, poveži mladike vsaj en dan pred vsakratnim škropljenjem. Pri tem oberi vse nepotrebne mladike in zalistnike.

10. Drži vinograd čist od plevela. Čem več zraku in manj vlage pride med trte, tem manj se razvijajo trtne bolezni.

C. kr. vinarski nadzornik:

Bohuslav Skalicky.

LISTEK.

E. A. Poe:

V ječi svete inkvizicije.

(Dalje.)

Dolgo trpljenje mi je tako oslabilo živce, da so se mi tresli že od samega zvoka lastnega glasu, tako da sem bil v vsakem oziru hvaležen predmet za ono vrsto muk, ki so me čakale.

Tresoč se po celem telesu, se splazim zopet po starem potu nazaj k zidu — da rajše poginem tam, kot da bi okusil grozote takšnega vodnjaka; razen tega mi je naslikala domišljija mnogo takšnih brezen, različno razvrščenih okrog ječe.

Če bi bil moj duh v drugačnem stanju, bi ne premišljeval niti trenutok, temveč končal svoje trpljenje z enim skokom v globočino. Ali ta hip ni bilo večjega strahopetca, kot sem bil jaz. Razen tega nisem mogel pozabiti, kar sem svoj čas bral o podobnih vodnjakih, da ni namreč nagla smrt nikakor del njih grozovitega sporeda.

To duševno premotivanje me vzdrži nekaj ur zdramljenega; nazadnje pa le zopet zaspim. Ko se prebudim, najdem zopet poleg sebe, kot prvič, hleb kruha in vrč vode. Trpinčila me je huda žeja, da sem izpraznil posodo na en dušek.

V vodi je bilo gotovo nekaj primešano, ker komaj popijem, se me loti zopet nenavadno velika zaspanost. Poloti se me globok spanec — podoben smrti. Koliko časa je trajal, ne morem reči; ampak ko odprem zopet oči, je bilo vse okrog mene vidno. Čudna, žveplenorumen svetloba, katere izvora spočetka nisem mogel najti, mi omogoči, da pregledam obseg in kakovost svoje ječe.

Kar se tiče njene velikosti, sem se zelo motil. Njeno zidovje ni merilo v obsegu več kot 25 čevljev. To dejstvo mi vzbudi za nekaj minut cel svet nepotrebni skrbi. Nepotrebni, zares! Ker kaj je moglo pri groznem stanju, ki se me je polotilo, biti zame manjšega pomena, kot velikost moje ječe? Toda moj duh je stikal strastno po neznatnih stvareh, zato se me prime želja, da bi si pojasnil napako, ki sem jo pri merjenju naredil. Nazadnje se mi posveti. Pri svojem prvem preiskovalnem poskusu sem naštel 52 korakov do mesta, kjer sem padel; tam sem moral biti torej oddaljen od odtržka svoje obleke k večjemu en ali dva koraka. Res, tedaj sem že obšel zid skoro okroginokrog. Nato sem zaspal — a ko sem se zbudil, sem se očitno vrnil po stari poti ter mislil, da je obseg ječe dvakrat tolikšen kot je bil v resnici. Ker sem bil tako zmešan, nisem opazil, da sem zašel svojo pot ob zidu na levi, končal pa ob zidu na desni.

Tudi glede oblike te luknje sem se motil. Ko sem tipaje iskal pot, se mi je zdelo,

da tvori zid mnogo kotov, ter sklepal iz tega, da je prostor zelo nepravilen.

Tako močno vpliva popolna tema na človeka, probujajočega se iz omotice ali spanja! One kote je tvorilo le nekaj plitvih špranj ali razpok nepravilno oddaljenih raznarezen. V celem je pa imela moja ječa obliko štirikotnika. Kar sem smatral pred za kamniten zid, se mi zazdi sedaj železo ali kaka druga kovina; posamezne velike plošče so tam, kjer so bile spojene, tvorile one špranje ali razpoke.

Vsa površina tega kovinskega oboka je bila surovo poslikana z gnusnimi in groznimi podobami, katere si je izmislila po grobu smrdeča praznovnost menihov.

Postave hudičev krvavečih pogledov, slike okostnjakov in druge še groznejše stvari so pokrivalo in grdobile stene okrog in okrog. Opazil sem, da so obrisi teh pošasti dosti določni, toda njih barva se mi je zdela obledela in pokvarjena, kot od vlage.

Ogledam si potem tlak; bil je kamniten. Na sredi je zijal okrogel vodnjak, čigar žrelu sem na čudovit način ušel. Bil je samo eden v ječi.

Vse to sem videl samo nedoločno in z velikim trudom — ker moje osebno stanje se je med spanjem zelo izpremenilo. Sedaj sem ležal podolgem, na vznožje, na nekakšnem nizkem lesenem odru. Na tem sem bil skrbno privezan z dolgim jermenom, kot s kakšnim pasom. Jermen sem imel opasan nekolikokrat okrog udov in telesa; samo glavo in levo roko sem imel toliko prosto, da sem mogel vzeti po dosti težavnem poskusu hrano iz lončene skleda, ki je stala poleg mene na tleh.

Zelo se zgrozim, ko zapazim, da je vrč z vodo izginil. Pravim — zelo se zgrozim ker me je mučila neznosna žeja. Očitno so moji mučitelji hoteli vzbuditi žejo — ker hrana, položena na skledo, ni bila nič drugega, kot nenavadno začinjeno meso.

Pogledam kvišku in začnem opazovati strop svoje ječe. Bil je 30 ali 40 čevljev visoko nad mano in popolnoma tako narejen, kot pobočne stene. Na eni izmed kovinskih desk, iz katerih je bil sestavljen, vzbudi mojo pozornost nenavadna podoba. Bila je to slikana podoba, ki je predstavljala simbol časa, tako kot se navadno slika, samo da je držala namestu srpa nekaj, kar se mi je zdelo na prvi pogled kot podoba velikega nihala, kakoršno vidim pri starih urah. Toda na celem tem stroju je bilo nekaj, kar me pripravi do tega, da ga začnem opazovati bolj natančno. Ko se nepremično in trdno zagledam vanj (stroj je bil naravnost nad menoj), se mi zdi, da se nihalo giblje. Takoj za hip je bilo to domnevanje potrjeno. Zamahi so bili kratki in lahni. Opazoval sem ta pojav nekaj minut, nekoliko s strahom, še bolj z začudenjem. Nazadnje obrnem utrujen od njegovega dolgočasnega gibanja svoj pogled na druge predmete svoje ječne celice.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

Mojo pozornost obrne nase čuden, slab šum. Ko pogledam po tlaku, zapazim nekaj velikanskih podgan, ki so letele po ječi. Prišle so iz vodnjaka, ki je ležal na moji desni strani tako, da ga sem lahko videl. Ravno, ko sem obrnil pogled nanj, jih pridrvi cela čeda, požrešnih oči. Duh od mesa jih je privabil. Šele z velikim trudom in pazljivostjo se mi jih posreči odgnati.

Preteče kake pol ure, mogoče cela ura (čas sem mogel le nedoločno meriti), predno pogledam zopet kvišku. Kar zagledam, me prestraši in ohromi. Zamahi nihala so bili skoraj na en čevelj daljši. Vsled tega se je tudi hitrost nihanja znatno povečala. Ampak kar me je najbolj vznemirjalo, je bilo to, da se mi je zdelo, kot da se nihalo neprenehoma znižuje. Šele sedaj zapazim — s kakšno grozo, mi pač ni treba opisovati — da je spodnji konec nihala narejen iz svetlega jekla v podobi polmesca, en čevelj dolg od enega konca do drugega. Videl sem dobro, da je nihalo na obeh koncih in na spodnjem robu ostro kot britev. Obenem se je zdelo ta priprava debela in težka, ker počenši od ostrega spodnjega roba je bila navzgor vedno debelejša in širša. Obešena je bila na težki medeni palici ter je s svojimi zamahi žvižgaje rezala zrak.

Nisem bil več v dvomih: to je bila poguba, katero mi je določila meniška ostromnost, nenavadno izvežbana v izmišljajnu muk. Sluge inkvizicije so opazili, da sem našel brezdnost in se ga ognil — vodnjaka, čegar grozote so bile namenjene tako predrzemu krivovercu, kot sem bil jaz — brezdnost, slike pekla, o katerem se je govorilo, da je to vrhunec vseh kazni. Padcu v to brezdnost sem ušel popolnoma slučajno, in vedel sem, da tvori presenečenje ali nagel začetek nove muke važen del strahovite groze, s kakršno je združena smrt v teh ječah. Izognivši se temu padcu sem vedel, da me ti hudobni duhovi ne nameravajo sami vreči notri; tako da me je torej (ker ni preostajalo nič drugega) čakala drugačna in milejša poguba. Milejša! Moral sem se kljub svoji neskončni grozi skoraj nasmejati, da sem rabil tak izraz.

Razno

* Preproga za 156.000 dolarjev. Nekateri ameriški milijonarji imajo svoje palače v Evropi. Zlasti na Angleškem in v pariški okolici so si dali urediti razkošna začasna bivališča. Eden izmed njih bo napravil zdaj s svojo vilo celo dobro kupčijo. Njegova vila je namreč v pasu pariških utrdb, v La Mecettu, kjer grade nove ceste in mora občina pokupiti razna zemljišča. Občina je plačala ameriški milijonarju za njegovo posest nič manj kakor 2.500.000 dolarjev, medtem ko je njega veljal nakup obenem z ureditvijo in prenov-

ljenjem 1.400.000 dolarjev, tedaj zasluži milijonar pri tej kupčiji malenkostno svotico 1.100.000 dolarjev. Milijonar je imel v vili preprogo, vredno 156.000 dolarjev. Preproga je jako dragoceno delo iz 18. stoletja in je razgrnjena v dvorani, kjer nikdar ne stopi nanjo človeška noga.

* **Protí pleši.** V budimpeštanskem zdravniškem društvu je predaval dr. Szekely o tem, kako se morejo prišiti tuji lasje na glavo. Ta implantacija se izvršuje z iglo in v eni uri se lahko prišije 300 do 500 las. Tako prišiti lasje se morejo umivati, česati, krtačiti, samo ne — ostriči. Zdravnik Havas je konstatiral, da se prišiti lasje v petih letih niso prav nič izpremenili in da so ostali taki, kakor so bili prišli.

* **Nespametna stava.** V vasi Weng je stavil 42letni kmetovalec Ferdinand Franscher s hlapcem Sallingerjem, da izpije tekom ene ure tri litre žganja. Oba sta začela nato piti žganje. Že po drugem litru se je Franscher onesvestil in kmalu nato umrl. Sallingerja so v smrtnonevarnem stanju prenesli v bolnišnico, Franscher je bil oženjen in oče osmih otrok.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Listnica uredništva in upravištva.

Ker smo radi četrtkovega praznika zaključili ureditev 20. številke en dan prej, je mnogo dopisov moralo izostati; tako je med ostalim prišlo prepozno tudi obvestilo o ustanovnem shodu »Kmečke moči« v Mokronogu.

»Gorenjski«: Prejšnji letniki »Slovenskega Doma« so že vsi pošli. Tudi letošnjih števil imamo radi stalnega naraščanja števila naročnikov le še po nekaj izvodov v zalogi.

Tržaški dopisnik: Zadnjič radi praznika prišlo prepozno. Se priporočamo. Na zdar!

Dvignjene v soboto, dne 18. maja 1912.

Trst: 46, 42, 85, 80, 25.

Linc: 24, 28, 77, 42, 69.

Dvignjene v sredo, dne 22. maja 1912.

Praga: 15, 54, 5, 70, 51.

Tovarna kemičnih izdelkov

Golob & Ko.

: Ljubljana - Vič :

priporoča sledeče predmete:

Ilirija kremo za usnje, Ciril in Metodovo čistilo za kovine, Ciril in Metodovo mast za usnje, Ilirija parketno voščilo, kolomaz, strojno olje i. t. d.

Cena in kvaliteta povse konkurenčna. Zahtevajte izborne domače predmete odločno povsod!

Kri! in dober zajutrak dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite

Moč! v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**,

Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczya **SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczya

v Ljubljani zraven rotovža.

10 zapovedi

za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek zastoj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczya zraven rotovža v Ljubljani.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 " " " II. " . . .	1	60	1	80
1 " " " III. " . . .	1	50	1	70
1 " telečjega mesa . . .	1	60	2	—
1 " praščjega mesa (svežega) . . .	1	60	2	40
1 " " " (prekajenega) . . .	1	90	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	50	1	60
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	70	1	80
1 " kozličevega mesa . . .	1	80	1	90
1 kg masla . . .	2	50	2	70
1 " masla surovega . . .	2	40	2	60
1 " masti praščje . . .	2	10	2	12
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	70	1	90
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	92	1	92
1 " surov. margarinkega masla . . .	—	—	0	—
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	2	10	2	20
1 jajce . . .	—	6	—	7
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla . . .	3	37	3	60
1 piščanec . . .	—	90	1	40
1 golob . . .	—	50	—	56
1 raca . . .	2	30	2	40
1 gos . . .	6	—	6	50
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	0	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	36	30	—	—
100 " " " 1 . . .	36	10	—	—
100 " " " 2 . . .	35	80	—	—
100 " " " 3 . . .	35	30	—	—
100 " " " 4 . . .	34	40	—	—
100 " " " 5 . . .	33	60	—	—
100 " " " 6 . . .	33	—	—	—
100 " " " 7 . . .	30	—	—	—
100 " " " 8 . . .	20	50	—	—
100 " koruzne moke . . .	26	50	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	48	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	45	—	—	—
100 " ržene moke . . .	34	—	—	—
1 l fižola . . .	—	28	—	38
1 " graha . . .	—	38	—	44
1 " leče . . .	—	32	—	38
1 " kaše . . .	—	22	—	24
1 " ričeta . . .	—	20	—	22
100 kg pšenice . . .	24	—	—	—
100 " rži . . .	20	50	—	—
100 " ječmena . . .	20	—	—	—
100 " ovsu . . .	22	—	—	—
100 " ajde . . .	22	50	—	—
100 " prosa belega . . .	19	—	—	—
100 " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze . . .	21	50	—	—
100 " činkvantina . . .	23	50	—	—
100 " krompirja . . .	10	—	10	50

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 9-60 do 10—K.
Cena mehkeemu les 8 do 8-50 K.

Trg za seno slamo, in s'eljo.

Na trgu je bilo

voz sena	6	—	6	50
" slame	5	—	5	50
" stelje	2	20	2	30
" detelja	6	50	6	50